Amal ry:n lausunto: Tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltäminen, lakialoite OM/75/52/2018

Kiitämme eduskunnan lakivaliokuntaa mahdollisuudesta tuoda esille näkökulmamme koskien tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämisen lakialoitetta.

Tyttöjen sukuelinten silpominen (FGM) on ikivanha perinne, jossa tyttöjen ulkoisia sukuelimiä poistetaan osittain, poistetaan täydellisesti tai vahingoitetaan muutoin ilman lääketieteellistä syytä. Perinne on vaarallinen ja voi johtaa pahimmillaan tyttölapsen kuolemaan. Amal ry katsoo, että on erittäin tärkeää kiinnittää huomiota tämän haitallisen perinteen ehkäisemiseen, haitoista tiedottamiseen sekä siihen, että FGM:n läpikäyneet naiset saavat apua silpomisesta seuranneiden haittojen hoitoon ja korjaamiseen.

Nykylainsäädännön mukaan tyttöjen sukuelinten silpominen katsotaan pahoinpitelyksi tai törkeäksi pahoinpitelyksi ja siitä on rikoslaissa säädetty enimmillään 10 vuoden rangaistus. Rikoslaissa silpomisen järjestäminen ja siinä avustaminen sekä myös ulkomailla tehty silpominen katsotaan jo nykylainsäädännössä tuomittavaksi rikokseksi. (Rikoslaki 1989/39; STM 2019.) Amal ry katsoo, että nykyinen lainsäädäntö on riittävä ja se kattaa hyvin silpomisen eri muodot, silpomisen järjestämisen sekä ulkomailla toteutetun silpomisen. Näemme, että nykyisessä lainsäädännössä tuodaan selkeästi esille teon rangaistavuus ja lainsäädäntö noudattaa Istanbulin sopimuksen (2015/53) 38 artiklaa siitä, että sopimusvaltioiden tulee säätää rangaistavaksi kaikki naisten isojen tai pienten häpyhuulten täydellinen tai osittainen poistaminen, faraoninen ympärileikkaus tai muu silpominen, naisen pakottaminen alistumaan johonkin edellä mainittuun tekoon tai edellä mainittujen tekojen järjestäminen.

Amal ry:n kantana on, että erillislaki ei kykene ehkäisemään tyttöjen sukuelinten silpomista sen enempää, kuin nykyinen lainsäädäntö. Näemme, että erillislain säätämistä tärkeämpää on

Lähteet:
Istanbulin sopimus 2015/53
Korkein oikeus 2008:93
Rikoslaki 1989/39
Sosiaali- ja terveysministeriö 2015. STM:n ohje poikien ei-lääketieteellisestä ympärileikkauksesta.
Sosiaali- ja terveysministeriö 2019. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) estämisen toimintaohjelma
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019. Turvapaikanhakijoiden terveys ja hyvinvointi. Tutkimus Suomeen vuonna 2018 tulleista turvapaikanhakijoista

silpomista ehkäisevä kohdennettu tiedotus sekä tiedon jakaminen silpomisen haitoista. Lisäksi näemme, että erillislakia tärkeämpää olisi kiinnittää huomiota Sosiaali- ja terveysministeriön (STM 2019) kokoaman tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen estämisen toimintaohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden levittämiseen ja juurruttamiseen palvelujärjestelmän eri sektoreilla. Erityistä huomiota tulisi mielestämme kiinnittää sosiaali- ja terveysalojen, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ammattilaisten koulutukseen, jotta silpomisen ehkäiseminen ja haittojen korjaaminen olisi toimivampaa. Sosiaali- ja terveysalojen asiakastyön ja kenttätyön kautta olemme havainneet, että eri alojen ammattilaisten tietämys ja osaaminen tyttöjen sukuelinten silpomisen puheeksi ottamisesta ei ole riittävää. Kokemuksemme mukaan ammattilaiset kokevat puheeksi ottamisen hankalaksi ja ammattilaiset toivoisivat työkaluja puheeksi ottamiseen. Amal ry on halunnut kiinnittää huomiota siihen, että ammattilaisilla olisi paremmat mahdollisuudet ottaa silpominen asiakastyössä esille. Tästä syystä Amal ry on toteuttanut yhteistyössä VIGOR - Tervettä elinvoimaa hankkeen kanssa kahdeksan silpomisen vastaista julistetta somaliyhteisölle ja eri alojen ammattilaisten käyttöön. Julisteet on toteutettu suomeksi ja somaliksi. Julisteet on tehty kaikille, keitä FGM koskettaa; miehille, naisille, aviopareille, iäkkäille sekä tyttöjen vanhemmille ja niiden tavoitteena on jakaa tietoa silpomisesta sensitiivisesti ja faktoihin perustuen.

Amal ry haluaa myös korostaa, että silpomisen vastaisessa työssä tulee huomioida silpomisperinnettä harjoittaneiden yhteisöjen omien asenteiden muutosvalmius sekä asiantuntijuus perinteen kitkemisessä. Amal ry toimii aktiivisesti somaliyhteisön parissa ja aktiivimme nauttivat yhteisön luottamusta. Tästä syystä somaliyhteisön kanssa on päästy hyvään vuorovaikutukseen ja on kyetty keskustelemaan monipuolisesti tyttöjen sukuelinten silpomisesta ja siihen liittyvistä haitoista. Amal ry:n yhteisölähtöisestä työstä nousevan kokemuksen mukaan nykyisestä lainsäädännöstä tiedetään varsin hyvin ja se on myös voimakas pelote. Tieto perinteen rangaistavuudesta sekä Suomeen integroituminen on muuttanut perinnettä harjoittaneiden yhteisöjen asenteita tyttöjen silpomista kohtaan kielteiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön (STM 2019) mukaan tyttöjen sukuelinten silpomisen riski vähenee sen mukaan, kuinka pitkään Suomessa on asuttu. Toisen polven,

Lähteet:
Istanbulin sopimus 2015/53
Korkein oikeus 2008:93
Rikoslaki 1989/39
Sosiaali- ja terveysministeriö 2015. STM:n ohje poikien ei-lääketieteellisestä ympärileikkauksesta.
Sosiaali- ja terveysministeriö 2019. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) estämisen toimintaohjelma
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019. Turvapaikanhakijoiden terveys ja hyvinvointi. Tutkimus Suomeen vuonna 2018 tulleista turvapaikanhakijoista

Suomessa syntyneillä tytöillä riski joutua silvotuksi on pienempi, kuin vasta hiljattain Suomeen muuttaneilla. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (2019) toteuttamassa turvapaikanhakijoille suunnatussa TERTTU-tutkimuksessa nousi esille, että tyttöjen sukuelinten silpominen vähentynyt myös turvapaikanhakijoina tulevien keskuudessa. Vaikka silpomisen riski on pienentynyt, tulee mielestämme erityisesti alkuvaiheen kotoutumisessa tiedottaa selkeästi Suomen lainsäädännöstä ja silpomisen haitoista.

Lausuntonsa loppuun Amal ry haluaa painottaa, että tyttöjen sukuelinten silpominen ja poikien ympärileikkaus tulee myös jatkossa erottaa toisistaan, sillä poikien ympärileikkaus ei ole lainsäädännössä rangaistavaa. Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeen mukaan asianmukaisesti toteutettu poikien ympärileikkaus on tärkeä osa juutalais- ja muslimi poikien uskonnollisen ja sosiaalisen identiteetin muodostumista ja yhteisöön kuuluvuutta (KKO 2008:93; STM 2015).

Amal ry:n hallituksen puolesta
Helsingissä 1.12.2019

Minna Taipale
Puheenjohtaja
Amal ry

Lähteet:
Istanbulin sopimus 2015/53
Korkein oikeus 2008:93
Rikoslaki 1989/39
Sosiaali- ja terveysministeriö 2015. STM:n ohje poikien ei-lääketieteellisestä ympärileikkauksesta.
Sosiaali- ja terveysministeriö 2019. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) estämisen toimintaohjelma
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019. Turvapaikanhakijoiden terveys ja hyvinvointi. Tutkimus Suomeen vuonna 2018 tulleista turvapaikanhakijoista